

Lek och dans

UNDER DE SENASTE generationerna har det kommit ut en hel litteratur av praktiska handböcker om hur man skall gå till väga i olika lekar och danser. Lättbegripliga anvisningar, händigt format och överkomligt pris har varit tre grundvillkor för sådana böcker. Just nu föreligger två digra volymer, Svenska folklekar och danser (AB Bokverk, 76 kr.), som åtminstone inte fyller de två sista kraven. Här har utgivarna emellertid velat, utom praktiska anvisningar, ge även en tillbakablick över dansens historia. Nils Dencker har behandlat sånglekar och danserna i en föredömlig översikt, omfattande ett par hundra olika typer. Här ges också en kort och vederhäftig redogörelse för dansernas historiska samt musikaliska sammanhang. Detta är god populärvetenskap, vars värde ytterligare ökas av att Dencker är en av våra främsta kännare av folklig musik.

Största utrymmet upptar C.

H. Tillhagens avdelning om lekarna. Värde torde här främst ligga i den uttömmande redovisningen av en förkrossad mängd olika typer av lekar, sammanlagt väl ett par tusen nummer. Denna frimärkssamling får väl betraktas som ganska representativ för de senaste generationerna på hittills i ämnet. Framställningen är baserad på vad som finns samlat i landets olika folklivsarkiv, kompletterat med äldre material och finlandssvenskajäm föreläsa. Särskilt i avsnitten om "räkneramsor" och "hoppa hage" har författaren kommit med några intressanta synpunkter.

Lekarnas historia är ingalunda något lätt kapitel. Men att presenterade olika typerna såsom "sannolikt uråldriga" eller "säkert av mycket hög ålder" tjänar ingenting till. Då är det bättre med rejält besked om hittills äldsta kända uppgift om leken.

Genom att olika varianter många gånger givits egen rubrik har omfånget svällt i onödan. Det verkar vidare som en redaktionell brist att samma dansbetonade lekar behandlas

av bägge författarna, dock utan inbördes hänvisningar.

För att ge en föreställning om lekandets miljö i äldre tid har Tillhagen mycket detaljerat skildrat hur det har kunnat gå till vid en lekafton. Det mesta är givetvis sant, vart och ett på sitt håll, men hopfäst till en enda lekafton verkar det överlastat. Mest besvärande är emellertid Tillhagens blomstrande språk, där det vimlar av "viljevassa ordval", "huggsnabb vilja" i vår "fäderneärvda skämtan".

I sin helhet är boken ojämn. Medan Denckers bidrag är koncentrerat och sovrat populärvetenskap, har Tillhagens part svällt över bräddarna till en väldig materialsamling. Som sådan kommer den säkerligen ofta att anlitas, men då kan dess populariserande dräkt vara påfrestande. Underligt, låter det över huvud när en skrift av detta slag presenteras utgiven "på uppdrag av K. Gustaf Adolfs akademien".

MATS REHNBERG

KJELL LÖWENADLER:
Carl Gudmundsson i Västervik.

Död 30.7.1950.